

Кравець А.Ю., д. політ. н., проф. кафедри історії та політичної теорії
Лиман М.Р., студентка другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Дніпро, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИМВОЛІКИ В УКРАЇНСЬКОМУ ПАРТІЙНОМУ БУДІВНИЦТВІ

Політична символіка є невід'ємною частиною політичної культури, що сприяє соціальній згуртованості та формує соціальну поведінку. Політичні символи - це своєрідна система знаків, ідей і понять, які включають в себе не тільки власне значення, але й значення, що надаються їм політикою. Більш детальне визначення поняття можемо знайти в словнику «Політологія»: «Політична символіка – це сукупність виразних засобів, що надають політичному життю, політичній дії, різним формам матеріальної політики явний, очевидний або, навпаки, прихований сенс».

Національні образи-символи мають вплив на національну свідомість, практично відразу викликаючи позитивне ставлення. Дані символи найбільш вживані в емблемах політичних партій і рухів.

Найпоширенішими символами, які застосовуються в емблемах партій є: буквенні символи – в основному стилізоване написання абрєвіатури назви; емблеми (чи графічні символи) політичної партії; колірна гама партійної символіки; стиль написання назви і слоганів політичної партії; прапори, членські значки, квитки та інші атрибути політичної партії; єдине стилістичне рішення агітаційних, інформаційних матеріалів і сувенірної продукції політичної партії; партійний гімн, аудіо і відео.

При виборі символу слід пам'ятати, що важливу роль відіграють не лише його семантичні та символічні властивості, а й образотворчий стиль та якість, які відповідають таким психологічним вимогам: простота і лаконічність форми, мінімізація деталей і колірних характеристик (це необхідно для того щоб емблема легко сприймалася, розпізнавалася і запам'ятовувалася; індивідуальність; оригінальність; адекватність і асоціативність; життєздатність (можливість часткової модифікації).

Після отримання незалежності українська партійна система почала активно розвиватися. Більшість партій у своїх назвах підкреслювали соціальну базу та ідеологічну спрямованість, наприклад, Селянська партія, Трудова партія, Соціалістична партія та багато народно-демократичних партій. Кожна партія також мала власну ідеологію, яку вони намагалися відобразити у своїх партійних символах, які б підкреслювали національні особливості та протиставляли б себе іншим партіям. При розробці партійної символіки експерти застосували збалансований підхід. Вони повинні були брати до уваги всі необхідні вимоги, яким має відповідати символ, такі як лаконічність, запам'ятовуваність та оригінальність.

Закон України "Про політичні партії в Україні" від 5 квітня 2001 року регулює процедуру реєстрації партійної символіки. Відповідно до статті 9 Закону, назва та символіка політичної партії не можуть збігатися з назвою та символікою іншої (зарєєстрованої) політичної партії. Заборонено точно відтворювати державну символіку України або використовувати іноземну символіку в символіці політичних партій.

Політичні партії можуть мати наступні символи: партійні пісні, прапори, розпізнавальні знаки та гасла.

Пропоную розглянути символіку, деяких українських політичних партій.

Символ Всеукраїнського об'єднання "Батьківщина" широко відомий як в Україні, так і за її межами. Ця політична сила має символ харизматичного лідера та яскраву, але просту емблему. Основне гасло партії "Добробут для всіх - працею кожного" відображає найвищі соціальні цінності, які партія прагне забезпечити. Дана політична сила є прикладом того як символ виборчої кампанії стає офіційним партійним символом. Якщо раніше "Батьківщина" активно використовувала триколонор - синьо-жовто-червоний, то тепер його замінили на білий прапор з червоним серцем. Білий колір означає чистоту волі і чистоту поглядів. Він також є сильним об'єднуючим кольором, оскільки поглинає всі інші кольори. Символ серця в європейській символіці є дуже сильним і позитивним

Перейдемо до розгляду партії «Європейська Солідарність». Українська політична партія, очолювана п'ятим президентом України і народним депутатом Петром Порошенком. У символіці представлені перші дві літери назви «ЄС - Європейська Солідарність», з відсиланням до абрєвіатури Європейського Союзу. Партія зазнала ребрендингу після двох своїх ранніх версій - Партія Солідарність і Блок Петра Порошенка. Ідеологією партії є ліберальний консерватизм і проєвропеїзм.

Перші дві літери пофарбовані в кольори Українського прапора - жовтий і блакитний, що підкреслює патріотизм і акцент, насамперед, на українські інтереси. У деяких версіях логотипу навколо напису – «Європейська Солідарність», зображено коло із зірок, що є символом Європейського Союзу.

Партія «Слуга народу», очолювана Володимиром Зеленським, включає в себе кілька символічних елементів, які представляють її ідентичність та цінності. Логотип партії являє собою простий, стилізований текст «Зе! Партія Слуга Народу». Він символізує емпатію, співчуття та бажання служити людям. Також відображає прихильність партії до задоволення потреб і проблем українського населення. Можна привести деякі культурні виміри, пов'язані з партією: (антиістеблішментські настрої, молодіжна та нетрадиційна політика, боротьба з корупцією та прозорість, національна ідентичність та патріотизм)

Політична символіка широко використовується для підвищення легітимності влади і стабілізації політичного життя. Її дослідження може бути корисним для розроблення ефективних стратегій брендингу та мобілізації громадян навколо певної політичної сили, політика чи національних інтересів, що особливо актуально в наш час. Вивчення політичної символіки може стати в нагоді в контексті аналізу полеміки між різними політичними об'єднаннями, а також дослідити стратегію їх впливу на громадську думку. Отже, символіка українських політичних партій перебуває на стадії формування та пошуку власних ідей, у тому числі з урахуванням зарубіжного досвіду. Проте є приклади, коли символіка політичних партій стала впізнаваним брендом в українській політиці. До особливостей української партійної символіки можна віднести історичну тяглість у створенні емблем, використання кольорів партійної символіки як другої назви політичних сил («помаранчеві», «біло-блакитні», «червоні», «зелені»),

використання нетрадиційних кольорів для політичної символіки, а також персоналізацію з політичними лідерами.

Перелік посилань

1. Блок Юлії Тимошенко [Електронний ресурс] : офіц. сайт. – Електрон. дані. URL : http://byut.rv.ua/vo_batkivshina/
2. Високий Замок. Порошенко запропонував заходи для порятунку економіки, 2020 URL : <https://wz.lviv.ua/news/408713-poroshenko-zaproponuvav-zakhody-dlia-poriatunku-ekonomiky>
3. ЄС Європейська солідарність/ URL : <https://eurosolidarity.org/>
4. Гірше, ніж попередники: «Слуга народу» показала рекордно низький результат на виборах в обласних центрах. URL : <http://www.cvu.org.ua/nodes/view/type:news/slug:hirshe-nizh-poperednyku-sluha-narodu-pokazala-rekordno-nyzkyi-rezultat-navyborakh-v-oblasnykh-tsentrakh>